

тритикале озимого кожен рік має свої особливості. Для того, щоб посіви сортів тритикале озимого у доброму стані увійшли в зиму була необхідність в 2014/15 вегетаційному році у проведенні вологозарядкового поливу нормою 500 м³, а в 2015/16 році – 400 м³ та ще і всходовикликаючого поливу – 200 м³.

Сумарне водоспоживання залежало від сорту та мікродобрив. В середньому за роки досліджень, на посівах рослин тритикале озимого з шару ґрунту 0-100 см сумарне водоспоживання становило від 2966 до 3151 м³/га. Сорт 'Раритет' за період вегетації в середньому за роки досліджень витрачав 3075-3151 м³/га, що на 102137 м³/га та 2069 м³/га більше порівняно з сортами 'Богодарський' та 'Букет' відповідно. Найбільш ефективно водоспоживання у сортів 'Богодарський', 'Раритет' і 'Букет' було на варіантах з внесенням мікродобрива з комплексом біостимуляторів Нановіт мікро, де коефіцієнт водоспоживання становив відповідно – 396, 443, 414 м³/т, що на 37, 26 та 31 м³/т менше, ніж на контрольних варіантах.

Таким чином, серед досліджуваних сортів найбільш ефективним у використанні вологи був сорт 'Богодарський' при проведенні підживлення препаратом Нановіт мікро (2 л/га). Так, в середньому за роки досліджень, сумарне водоспоживання становило 3014 м³/га, а коефіцієнт водоспоживання складав 396 м³/га при насінній продуктивності 7,57 т/га. Цей сорт має перспективи для впровадження у виробництво на зрошуваних землях.

Сорти 'Раритет' і 'Букет' формували дещо нижчу продуктивність насіння – 7,11 т/га та 7,49 т/га при проведенні підживлення препаратом Нановіт мікро (2 л/га). Сумарне водоспоживання за роки досліджень становило 3151 м³/га і 3082 м³/га, а коефіцієнт водоспоживання складав 443 м³/га та 414 м³/га відповідно. Вважаємо, що сорт тритикале озимого 'Букет' може також мати перспективи для впровадження у виробництво на зрошуваних землях Південного Степу України в тенденціях змін клімату.

УДК 631.526.3:633.11:631.5:632:631.67

Заєць С. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу агротехнологій

Фундират К. С., науковий співробітник

Інститут зрошуваного землеробства НААН України

E-mail: szaiets58@gmail.com

ПРОДУКТИВНІСТЬ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ І СИСТЕМ ЗАХИСТУ РОСЛИН В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ

При захисті зернових культур від шкідливих організмів в господарствах півдня України перевага надається хімічній обробці, хоча слід надавати високоефективній інтегрованій системі захисту, де разом з хімічними засобами використовувати і біологічні препарати. Проте особливості вирощування пшениці озимі нових сортів 'Анатолія' і 'Бургунка' за оптимального і пізнього строків сівби та системи біологічного і хімічного захисту рослин від шкідників та хвороб на зрошуваних землях півдня України раніше не досліджувались. Тому метою досліджень було визначити урожайний потенціал нових сортів пшениці озимі при вирощуванні після сої в умовах зрошування залежно від строку сівби і системи захисту рослин.

Повторність 3-ри разова, загальна площа ділянки – 38,8 мІ, облікова – 28,5 мІ. Розміщення ділянок методом розщеплених ділянок. Обробка насіння сортів пшениці озимі за два дні до сівби проводилась протруйником Кінто Дуо (2,0 л/т), а у фазу кущення пшениці озимі застосовували гербіцид Гроділ Максї (0,11 л/га) на всіх дослідних ділянках. За хімічного захисту пшениці озимі досліджувались: фунгіцид Капало (2,0 л/т) на стадії розвитку рослин ВВСН₃₁ та фунгіцид Адексар Плюс (1,0 л/га) разом з інсектицидом Коннект у ВВСН₄₉, а за біологічного у ці стадії: біофунгіцид Псевдобактерін 2 (1,0 л/га) та біофунгіцид Бактофіт (3,0 л/

га) разом із біоінсектицидом Бітоксисабацилін-БТУ (10 л/га).

Встановлено, що в умовах зрошення сорти пшениці озимі Анатолія і Бургунка без використання систем захисту від хвороб і шкідників формують врожайність відповідно 5,977,27 і 6,327,33 т/га, а за біологічного та хімічного захисту вищий – 6,487,58 і 6,667,69 т/га та 6,757,75 і 6,847,88 т/га, відповідно.

Сорт 'Анатолія' залежно від строку сівби та системи захисту рослин формував урожайність від 6,48 до 7,75 т/га, а сорт 'Бургунка' – від 6,66 до 7,88 т/га, що на 0,09-0,18 т/га вище. Проте така різниця в урожайності була в межах похибки досліду (НІР₀₅ по фактору сорт дорівнює 0,87 т/га). Максимальну врожайність 7,75 т/га на сорти 'Анатолія' і 7,88 т/га на сорти 'Бургунка' зібрано за сівби 20 вересня. Нижчу врожайність сформували сорти за пізньої сівби з несуттєвою перевагою 'Бургунки' над 'Анатолією'.

Застосування біологічних препаратів на сорти Анатолія додатково зберігало 0,31 т/га зерна за сівби 20 вересня і 0,51 т/га за сівби 20 жовтня, а на сорти 'Бургунка' – відповідно 0,36 і 0,34 т/га. Ще більше збережено зерна за використання хімічних препаратів: на сорти 'Анатолія' – відповідно 0,48 і 0,78 т/га та на сорти 'Бургунка' – 0,55 і 0,52 т/га. Це вказує на те, що сорти однаково реагували на системи захисту рослин і між ними майже не було різниці.